

ГАЛАЙ ВІКТОРІЯ ОЛЕКСАНДРІВНА

доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри державної безпеки
Київського інституту Національної гвардії України
ORCID ID 0000-0003-1568-5068

**ВРЕГУЛЮВАННЯ КОНФЛІКТУ ІНТЕРЕСІВ СУДДІВ КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ
ЯК ЗАПОРУКА ДОТРИМАННЯ ЗАСАД АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ
ПРИ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ДЕРЖАВНОЇ БЕЗПЕКИ**

У статті досліджується питання правових способів врегулювання конфлікту інтересів у діяльності суддів Конституційного Суду України як запоруки дотримання засад антикорупційної політики при забезпеченні державної безпеки України. З'ясовано, що реалізація положень Стратегії забезпечення державної безпеки 2022 року надасть змогу сформувати цілісний безпековий сектор держави як головний елемент системи забезпечення державної безпеки та ефективний інструмент для якісного управління ризиками державній безпеці, підвищити ефективність функціонування загальнодержавної системи забезпечення державної безпеки. Тому як завданням державної політики у сфері забезпечення державної безпеки значиться, зокрема, запобігання корупції в лавах Конституційного суду з метою дотримання антикорупційної політики держави та посилення захисту конституційного ладу України.

Визначено, що згідно із Законом України «Про запобігання корупції» (2014) особливості врегулювання конфлікту інтересів, що виник у діяльності окремих категорій осіб (суддів Конституційного Суду України), пов'язані з заборонаю для особи, яка входить до складу колегіального органу (комітету, комісії, колегії), брати участь у прийнятті рішень у разі виникнення реального чи потенційного конфлікту інтересів, тому способами врегулювання у цьому випадку буде заява про конфлікт інтересів будь-яким іншим членом відповідного колегіального органу або учасника засідання, якого безпосередньо стосується питання, що розглядається або участь особи у прийнятті рішень під зовнішнім контролем у випадку, якщо її неучасть у складі колегіального органу, у прийнятті рішень цим органом призведе до втрати правомочності цього органу. З'ясовано, що Закон України «Про Конституційний Суд України» (2017) встановлює причини застосування таких способів врегулювання конфлікту як відвід чи самовідвід для суддів Конституційного Суду України, коли суддя безпосередньо або опосередковано заінтересований у результаті розгляду справи; суддя є членом сім'ї або близьким родичем осіб, які беруть участь у справі; існують інші обставини, що викликають сумнів у об'єктивності та неупередженості судді.

Зазначено, що серед дієвих практичних способів врегулювання конфлікту інтересів суддів Конституційного Суду України застосовується як затверджений порядок заповнення добровільної Декларації про приватні інтереси суддею, так і уникнення конфлікту інтересів для суддів Конституційного Суду України, враховуючи вимоги ст. 26 Закону України «Про запобігання корупції» щодо обмежень особам, уповноваженим на виконання функцій держави (суддів Конституційного Суду України), які звільнилися або в інший спосіб припинили діяльність, не представляти інтереси будь-якої особи у судових справах, в яких іншою стороною є орган, підприємство, установа, організація, в яких вони працювали на момент припинення зазначеної діяльності протягом року з дня припинення своєї діяльності.

Ключові слова: національна безпека; державна безпека; конституційний лад; суддя; Конституційний Суд України; конфлікт інтересів; антикорупційна політика; стратегія.

Постановка проблеми. Відповідно до положень Закону України «Про національну безпеку України» [1] «державна безпека» – це захищеність

державного суверенітету, територіальної цілісності і демократичного конституційного ладу та інших життєво важливих національних інтересів

від реальних і потенційних загроз невоєнного характеру.

У науці поняття «конституційний лад» розуміють як такий суспільний та державний лад, що відповідає певним вимогам. Йдеться про визнання та гарантованість прав і свобод людини та громадянина, розподіл державної влади, демократичну форму державного правління [2, с. 121].

Реалізація положень Стратегії забезпечення державної безпеки 2022 року [3] надасть змогу сформувати цілісний безпековий сектор держави як головний елемент системи забезпечення державної безпеки та ефективний інструмент для якісного управління ризиками державної безпеки, підвищити ефективність функціонування загальнодержавної системи забезпечення державної безпеки. Серед основних завдань державної політики у сфері забезпечення державної безпеки, згідно зі Стратегією, значиться запобігання корупції в лавах Конституційного суду з метою дотримання антикорупційної політики держави та посилення захисту конституційного ладу України.

Сьогодні справді наявні проблеми у врегулюванні конфлікту інтересів суддів КСУ. Низька конституційна культура суддів Конституційного Суду України (далі – КСУ) виявляється у складанні неякісних з юридичної сторони рішень суду, які приймаються в умовах реального конфлікту інтересів, що не сприяє незалежності та неупередженості Конституційного Суду, а навпаки створює негативні наслідки для конституційного правопорядку в цілому. Деформація конституційної культури суддів КСУ призводить до послаблення ролі та значення Конституції України як Основного закону держави і суспільства, яку він покликаний охороняти, що є прямою загрозою конституційному ладу та реалізації політики державної безпеки України [4].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретико-правові засади поняття та елементів конституційного ладу досліджували Д. Белов та Я. Якимович. Наявність конфлікту інтересів у діяльності суддів, у тому числі суддів Конституційного Суду України, питання добору кандидатів на посаду судді та особливості врегулювання цих проблем вивчали В. Богатир, І. Мостова, І. Юревич.

Дослідник О. Макаренко у своїй праці щодо корупційності кадрової політики у сфері публічно-правових відносин виокремив цю проблему як реальний рівень загрози національній безпеці країни.

Аналізуючи загальні правила врегулювання конфлікту інтересів у судовій владі України в рамках Програми реформування сектору юстиції «Нове правосуддя» у 2017 році [5, с. 8], Т. Хоппе зазначив,

що КСУ офіційно не є частиною судової влади України і, отже, не охоплений дослідженням цього питання в площинні загальної системи судоустрою.

Аналітичний звіт за результатами оцінювання ефективності застосування законів України про конфлікт інтересів у 2019 році підготували Б. Малишев, Ю. Зайченко, О. Баранюк, О. Базилівська. Аналітичні матеріали «Ключові проблеми діяльності Конституційного Суду України» у 2021 році опублікували науковці Центру політико-правових реформ в межах проекту «Налагодження громадсько-парламентської взаємодії у конституційному процесі» у межах Програми USAID РАДА, що виконується Фондом Східна Європа, за участі експертів Громадської мережі публічного права та адміністрації UPLAN.

Формування цілей статті (постановка завдання). Дослідження правових способів врегулювання конфлікту інтересів у діяльності суддів Конституційного Суду України як запоруки дотримання заasad антикорупційної політики при забезпеченні державної безпеки України.

Виклад основного матеріалу. Загальні вимоги до врегулювання конфлікту інтересів для певних суб'єктів, зокрема осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування (пп. «г» п.1. ч.1 ст.3 – судді КСУ) зазначено у ст. 28-29 Закону України «Про запобігання корупції» [6], а саме:

1. Запобігання та врегулювання конфлікту інтересів має відбуватися так:

1) вживати заходів щодо недопущення виникнення реального, потенційного конфлікту інтересів;

2) повідомляти не пізніше наступного робочого дня з моменту, коли особа дізналася чи повинна була дізнатися про наявність у неї реального чи потенційного конфлікту інтересів безпосереднього керівника, а у разі перебування особи на посаді, яка не передбачає наявності у неї безпосереднього керівника, або в колегіальному органі – Національне агентство чи інший визначений законом орган або колегіальний орган, під час виконання повноважень в якому виник конфлікт інтересів;

3) не вчиняти дій та не приймати рішень в умовах реального конфлікту інтересів;

4) вжити заходів щодо врегулювання реального чи потенційного конфлікту інтересів.

2. Заходи зовнішнього та самостійного врегулювання конфлікту інтересів здійснюються шляхом:

1) усунення особи від виконання завдання, вчинення дій, прийняття рішення чи участі в його прийнятті в умовах реального чи потенційного конфлікту інтересів;

2) застосування зовнішнього контролю за виконанням особою відповідного завдання, вчиненням нею певних дій чи прийняття рішень;

3) обмеження доступу особи до певної інформації;
4) перегляду обсягу службових повноважень особи;

5) переведення особи на іншу посаду;
6) звільнення особи.

Водночас ст. 35-1 Законом України «Про запобігання корупції» від 14 жовтня 2014 року [6] визначає особливості врегулювання конфлікту інтересів, що виник у діяльності окремих категорій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування (зокрема суддів КСУ):

1) особа, яка входить до складу колегіального органу (комітету, комісії, колегії тощо), не має права брати участь у прийнятті рішення цим органом у разі виникнення реального чи потенційного конфлікту інтересів;

2) заявити про конфлікт інтересів такої особи може будь-який інший член відповідного колегіального органу або учасник засідання, якого безпосередньо стосується питання, що розглядається;

3) якщо неучасть особи, яка входить до складу колегіального органу, у прийнятті рішень цим органом призведе до втрати правомочності цього органу, участь такої особи у прийнятті рішень має здійснюватися під зовнішнім контролем.

Також ст. 60 Закону України «Про Конституційний Суд України» 2017 року [7] визначено, що суддя КСУ не може брати участі у підготовці, розгляді та прийнятті рішень, виконувати інші повноваження у питаннях, щодо яких у нього наявний реальний чи потенційний конфлікт інтересів. Причинами застосування відводу (самовідводу) можуть бути такі обставини: суддя безпосередньо або опосередковано заінтересований у результаті розгляду справи; суддя є членом сім'ї або близьким родичем осіб, які беруть участь у справі; є інші обставини, що викликають сумнів в об'єктивності та неупередженості судді.

Регламент КСУ [8] встановлює більш детальну процедуру врегулювання конфлікту інтересів з урахуванням наявності у судді реального (суперечність між приватним інтересом судді та його службовими повноваженнями, що впливає на об'єктивність чи неупередженість прийняття рішень або на вчинення чи невчинення дій під час виконання зазначених повноважень) чи потенційного (наявність у судді приватного інтересу у сфері, в якій він виконує свої службові повноваження, що може вплинути на об'єктивність чи неупередженість прийняття ним рішень або на вчинення чи невчинення дій під час виконання зазначених повноважень) конфлікту інтересів:

1) суддя повинен протягом одного робочого дня письмово поінформувати про це суд та заявити

самовідвід або з тих самих підстав його відвід можуть заявити особи, які є учасниками конституційного провадження;

2) заява про відвід судді подається до початку розгляду справи на пленарному засіданні Сенату, Великої палати;

3) заява про самовідвід судді відбувається на будь-якій стадії конституційного провадження;

4) заява про відвід (самовідвід) судді, подана після постановлення ухвали про відкриття конституційного провадження у справі, але до початку розгляду справи на пленарному засіданні Сенату, Великої палати, розглядається судом на засіданні Сенату, Великої палати;

5) коли заява про відвід (самовідвід) судді подана під час розгляду справи Колегією, секретар Колегії невідкладно повідомляє головууючого у відповідному Сенаті про необхідність скликання засідання Сенату або Великої палати для вирішення питання про задоволення заяви про відвід (самовідвід) судді;

6) у разі задоволення заяви про відвід (самовідвід) судді на засіданні Сенату, Великої палати вирішується питання про тимчасове залучення іншого судді до складу відповідної Колегії;

7) ухвала про відвід (самовідвід) судді постановляється Сенатом, Великою палатою без участі судді, щодо якого заявлено відвід (який заявив самовідвід).

Національне агентство з питань запобігання корупції [9], роз'яснюючи питання врегулювання конфлікту інтересів, що виник у діяльності окремих категорій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, до яких відносить і суддів КСУ, також посилається на положення Законів України «Про Конституційний Суд України» та «Про запобігання корупції», проаналізовані нами з погляду способів врегулювання конфлікту інтересів суддів КСУ.

Цікавим прикладом конфлікту інтересів суддів КСУ у 2020 році стало прийняте ним рішення 27 жовтня 2020 року щодо основних положень антикорупційної реформи України [10], а саме: визнав неконституційним окремі положення Закону України «Про запобігання корупції» та Кримінального кодексу, які стосуються врегулювання конфлікту інтересів: здійснення Національним агентством з питань запобігання корупції (НАЗК) моніторингу та контролю за виконанням актів законодавства з питань запобігання та врегулювання конфлікту інтересів; регулювання конфлікту інтересів у діяльності посадових осіб колегіального органу. Центр Протидії Корупції, проаналізувавши це рішення, визнав, що це рішення необґрунтоване і порушує принцип верховенства права, оскільки суд вийшов за межі

конституційного подання та скасував певні норми, щодо яких навіть не було звернення від суб'єкта подання, зокрема, повноваження НАЗК щодо перевірок конфлікту інтересів чиновників. Це рішення в жодному разі не може вважатися незалежним, адже є всі підстави вважати, що судді Конституційного Суду діяли у власних інтересах – на момент прийняття рішення, 5 суддів мали конфлікт інтересів, оскільки порушили скасоване ними самими антикорупційне законодавство (судді не задекларували придбане майно, несвоєчасно подали декларації про суттєві зміни у майновому стані, зазначили недостовірні відомості в декларації) і не понесуть жодної відповідальності за вказані порушення.

У суддівській діяльності реальний конфлікт інтересів виникає переважно при виконанні адміністративних функцій або інших функцій, непов'язаних із здійсненням правосуддя, а також при отриманні конкретної справи на розгляд. Потенційний конфлікт інтересів найчастіше виникає у суддів на адміністративних посадах і може врегулюватися шляхом делегування та/або перерозподілу повноважень серед суддів на адміністративних посадах та співробітників апаратів судів, зміни спеціалізації суддів тощо. Ефективним засобом попередження конфлікту інтересів за наявності потенційного конфлікту інтересів є повідомлення суддею про конфлікт інтересів та своєчасне заповнення ним Декларації про приватні інтереси і направлення її до Ради суддів України [11, с. 9–10].

Справді, ще одним способом врегулювання конфлікту інтересів для суддів КСУ може стати передбачений в діяльності суддів та інших представників судової системи порядок заповнення добровільної Декларації про приватні інтереси [12]. А за наявності належних підстав, Рада суддів України може прийняти рішення про повідомлення постійної комісії з питань етики Конституційного суду України про наявність конфлікту інтересів, несвоєчасне повідомлення або неповідомлення про конфлікт інтересів судді Конституційного суду України.

Також можлива практика уникнення конфлікту інтересів для суддів КСУ, враховуючи вимоги ст. 26 Закону України «Про запобігання корупції» щодо обмежень особам, уповноваженим на виконання функцій держави, зазначеним у п. 1 ч. 1 ст. 3 цього Закону (п. «г» – судді Конституційного Суду України), які звільнилися або в інший спосіб припинили діяльність, а саме: не представляти інтереси будь-якої особи у судових справах, в яких іншою стороною є орган, підприємство, установа, організація, в яких вони працювали на момент припинення зазначеної діяльності протягом року з дня припинення своєї діяльності [11, с. 12].

Висновки та перспективи подальших досліджень. Конституційний суд України офіційно не є частиною судової влади України, отже, способи врегулювання конфлікту інтересів для суддів загальної системи судоустрою згідно із Законом України «Про судоустрій і статус суддів» не може бути пріоритетним і для суддів КСУ, які керуються власним Законом України «Про Конституційний Суд України». Об'єднувальним законом у цьому разі є Закон України «Про запобігання корупції», яким визначено поняття та окремі правила врегулювання конфлікту інтересів для суддів.

Згідно із Законом України «Про запобігання корупції» 2014 року особливості врегулювання конфлікту інтересів, що виник у діяльності окремих категорій осіб (зокрема суддів КСУ), пов'язані із забороною для особи, яка входить до складу колегіального органу (комітету, комісії, колегії) брати участь у прийнятті рішень у разі виникнення реального чи потенційного конфлікту інтересів. Способами врегулювання у цьому разі є: 1) заява про конфлікт інтересів будь-яким іншим членом відповідного колегіального органу або учасника засідання, якого безпосередньо стосується питання, що розглядається; 2) участь особи у прийнятті рішень під зовнішнім контролем у випадку, якщо її неучасть у складі колегіального органу, у прийнятті рішень цим органом призведе до втрати правомочності цього органу.

Закон України «Про Конституційний Суд України» 2017 року встановлює причини застосування таких способів врегулювання конфлікту як відвід чи самовідвід для судді КСУ: 1) суддя безпосередньо або опосередковано заінтересований у результаті розгляду справи; 2) суддя є членом сім'ї або близьким родичем осіб, які беруть участь у справі; 3) є інші обставини, що викликають сумнів у об'єктивності та неупередженості судді.

Серед способів врегулювання конфлікту інтересів суддів КСУ враховувати таку практику:

1) передбаченого в діяльності суддів та інших представників судової системи порядку заповнення добровільної Декларації про приватні інтереси. За наявності належних підстав, Рада суддів України може прийняти рішення про повідомлення постійної комісії з питань етики Конституційного суду України про наявність конфлікту інтересів, несвоєчасне повідомлення або неповідомлення про конфлікт інтересів судді Конституційного суду України;

2) уникнення конфлікту інтересів для суддів КСУ, враховуючи вимоги ст. 26 Закону України «Про запобігання корупції» щодо обмежень особам, уповноваженим на виконання функцій держави (зокрема суддів КСУ), які звільнилися або в інший спосіб припинили діяльність, а саме: не представляти

інтереси будь-якої особи у судових справах, в яких іншою стороною є орган, підприємство, установа, організація, в яких вони працювали на момент припинення зазначеної діяльності протягом року з дня припинення своєї діяльності.

Антикорупційна стратегія на 2021–2025 роки, визначена Законом України «Про засади державної антикорупційної політики на 2021–2025 роки», додає очікувані стратегічні результати, які мають бути вирішені у сфері регулювання конфлікту інтересів, дотримання загальних обмежень та заборон, правил етичної поведінки:

1) удосконалення законодавчих процедур повідомлення про конфлікт інтересів та механізми його врегулювання, зокрема стосовно осіб, які не мають безпосереднього керівника чи займають виборні посади;

2) удосконалення системи правил самостійного та зовнішнього врегулювання конфлікту інтересів;

3) встановлення переліку заборон на прийняття рішень, вчинення дій чи укладення угод як способів запобігання конфлікту інтересів та ін.

Водночас у п. 3.1. «Справедливий суд, прокуратура та органи правопорядку» очікувані стратегічні результати стосуються системи правосуддя без конкретизації проблем врегулювання конфлікту інтересів у діяльності суддів КСУ.

Список використаних джерел

1. Про національну безпеку України: Закон України від 21 червня 2018 року № 2469-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2018. № 31. ст. 241. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>

2. Белов Д. М., Якимович Я. В. Поняття та елементи конституційного ладу: теоретико-правові засади. *Закарпатські правові читання: матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції молодих учених та студентів (25-27 квітня 2014 року, м. Ужгород)* / за заг. ред. В. І. Смоланки, М. В. Оніщука, Я. В. Лазура, О. Я. Рогача, І. М. Полюжина; відп. за вип.: Я. В. Лазур, І. М. Полюжин. Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2014. Т. 1. С. 119-125. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/21077/1/%D0%9F%D0%9E%D0%9D%D0%AF%D0%A2%D0%A2%D0%AF%20%D0%A2%D0%90%20%D0%95%D0%9B%D0%95%D0%9C%D0%95%D0%9D%D0%A2%D0%98%20%D0%9A%D0%9E%D0%9D%D0%A1%D0%A2%D0%98%D0%A2%D0%A3%D0%A6%D0%86%D0%99%D0%9D%D0%9E%D0%93%D0%9E%20%D0%9B%D0%90%D0%94%D0%A3.pdf>

3. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 30 грудня 2021 року «Про Стратегію забезпечення державної безпеки»: Указ Президента

України від 16 лютого 2022 року № 56/2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/56/2022#n5>.

4. Ключові проблеми діяльності Конституційного Суду України. 2021. ЦППР. URL: <https://pravo.org.ua/klyuchovi-problemy-diyalnosti-konstytutsijnogo-sudu-ukrayiny/>.

5. Тілман Хоппе. Врегулювання конфлікту інтересів у судовій владі України. Програма реформування сектору юстиції «Нове правосуддя». 2017. 45 с. URL: https://newjustice.org.ua/wp-content/uploads/2018/02/NJ_Conflict_of_Interest_Judiciary_Report_2017_UKR-1.pdf.

6. Про запобігання корупції: Закон України від 14 жовтня 2014 року № 1700-VII. Відомості Верховної Ради України. 2014. № 49. ст. 2056. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#n26>.

7. Про Конституційний Суд України: Закон України від 13 липня 2017 року № 2136-VIII. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 35, ст. 376. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-19#Text>.

8. Про Регламент Конституційного Суду України: Постанова Конституційного Суду України від 22 лютого 2018 року № 1-пс/2018. *Офіційний вісник України*. 2018. № 21. ст. 35. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0001710-18#n12>.

9. Особливості врегулювання конфлікту інтересів, що виник у діяльності окремих категорій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування. Вебсайт НАЗК. URL: <https://wiki.nazk.gov.ua/category/konflikt-interesiv/n6-osoblyvosti-vregulyuvannya-konfliktu-interesiv-shho-vynyk-u-diyalnosti-okremykh-kategorij-osib-upovnovazhenyh-na-vykonannya-funksij-derzhavy-abo-mistseвого-samovryaduvannya/>.

10. КСУ: ризики та аналіз можливих рішень. Антикорупційна реформа. Центр Протидії Корупції. 2020. URL: <https://antac.org.ua/news/ksu-ryzyky-ta-analiz-mozhlyvykh-rishen/>.

11. Особливості конфлікту інтересів у діяльності судді та рекомендації щодо його запобігання і врегулювання у типових ситуаціях. Посібник на допомогу судді. 35 с. URL: <https://rsu.gov.ua/uploads/article/posibnikosoblivosti-konfliktu-inde7be4c810.pdf>.

12. Про затвердження Порядку здійснення контролю за дотриманням законодавства щодо конфлікту інтересів в діяльності суддів та інших представників судової системи: рішення Ради Суддів України від 04.02.2016 р. № 2. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vr002414-16#Text>.

References

1. Pro natsionalnu bezpeku Ukrainy [On national security of Ukraine]. Zakon Ukrainy [Act of Ukraine].

- 21.06.2018 № 2469-VIII (v redaktsii vid 09.08.2024). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text> (Accessed: 22.10.2024) [in Ukrainian].
2. Bielov, D. M., Yakymovych, Ya. V. (2014). *Poniattia ta elementy konstytutsiinoho ladu: teoretyko-pravovi zasady* [Concepts and elements of the constitutional system: theoretical and legal foundations]. *Zakarpatski pravovi chytannia: materialy VI Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii molodykh uchenykh ta studentiv (25-27 kvitnia 2014 roku, m. Uzhhorod)* [Transcarpathian legal readings: materials of the VI International Scientific and Practical Conference of Young Scientists and Students (April 25-27, 2014, Uzhgorod)]. Vyd-vo UzhNU «Hoverla». T. 1. S. 119-125. Retrieved from: URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/21077/1/%D0%9F%D0%9E%D0%9D%D0%AF%D0%A2%D0%A2%D0%AF%20%D0%A2%D0%90%20%D0%95%D0%9B%D0%95%D0%9C%D0%95%D0%9D%D0%A2%D0%98%20%D0%9A%D0%9E%D0%9D%D0%A1%D0%A2%D0%98%D0%A2%D0%A3%D0%A6%D0%86%D0%99%D0%9D%D0%9E%D0%93%D0%9E%20%D0%9B%D0%90%D0%94%D0%A3.pdf> (Accessed: 12.10.2024). [in Ukrainian].
3. Pro rishennia Rady natsionalnoi bezpeky i oborony Ukrainy [About the decision of the National Security and Defense Council of Ukraine]/ «Pro Stratehiu zabezpechennia derzhavnoi bezpeky» [«On the Strategy for Ensuring State Security»]: Ukaz Prezydenta Ukrainy [Decree of the President of Ukraine]. 16.02.2022 № 56/2022. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/56/2022#n5> (Accessed: 02.11.2024) [in Ukrainian].
4. Kliuchovi problemy diialnosti Konstytutsiinoho Sudu Ukrainy [Key problems of the activity of the Constitutional Court of Ukraine]. TSPPR. 2021. Retrieved from: <https://pravo.org.ua/klyuchovi-problemy-diialnosti-konstytutsijnogo-sudu-ukrayiny/> (Accessed: 20.11.2024) [in Ukrainian].
5. Tilman Khoppe (2017). *Vrehuliuvannia konfliktu interesiv u sudovii vladi Ukrainy* [Settlement of the conflict of interests in the judiciary of Ukraine]. *Prohrama reformuvannia sektoru yustytysii «Nove pravosuddia»* [The program of reforming the justice sector «New Justice»]. 45 s. Retrieved from: https://newjustice.org.ua/wp-content/uploads/2018/02/NJ_Conflict_of_Interest_Judiciary_Report_2017_UKR-1.pdf (Accessed: 10.11.2024). [in Ukrainian].
6. Pro zapobihannia koruptsii [On prevention of corruption]. *Zakon Ukrainy* [Act of Ukraine]. 14.10.2014 № 1700-VII. (v redaktsii vid 08.11.2024). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#n26> (Accessed: 15.11.2024) [in Ukrainian].
7. Pro Konstytutsiinyi Sud Ukrainy [About the Constitutional Court of Ukraine]. *Zakon Ukrainy* [Act of Ukraine]. 13.07.2017 № 2136-VIII (v redaktsii vid 20.08.2023). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-19#Text> (Accessed: 25.10.2024). [in Ukrainian].
8. Pro Rehlament Konstytutsiinoho Sudu Ukrainy [About the Regulations of the Constitutional Court of Ukraine]. *Postanova Konstytutsiinoho Sudu Ukrainy* [Resolution of the Constitutional Court of Ukraine]. 22.02.2018 № 1-nc/2018 (v redaktsii vid 09.04.2024). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0001710-18#n12> (Accessed: 15.11.2024). [in Ukrainian].
9. Osoblyvosti vrehuliuvannia konfliktu interesiv, shcho vynyk u diialnosti okremykh katehoriy osib, upovnovazhenykh na vykonannia funksi derzhavy abo mistsevoho samovriaduvannia [Peculiarities of the settlement of the conflict of interests that arose in the activities of certain categories of persons authorized to perform the functions of the state or local self-government]. *Vebsait NAZK*. Retrieved from: <https://wiki.nazk.gov.ua/category/konflikt-interesiv/n6-osoblyvosti-vregulyuvannya-konfliktu-interesiv-shho-vynyk-u-diialnosti-okremykh-kategorij-osib-upovnovazhenyh-na-vykonannya-funktsij-derzhavy-abo-mistsevogo-samovryaduvannya/> (Accessed: 02.11.2024). [in Ukrainian].
10. KSU: ryzyky ta analiz mozhlyvykh rishen. *Antykoruptsiina reforma. Tsentr Protydii Koruptsii* [KSU: risks and analysis of possible solutions. Anti-corruption reform. Anti-Corruption Center]. 2020. Retrieved from: <https://antac.org.ua/news/ksu-ryzyky-ta-analiz-mozhlyvykh-rishen/> (Accessed: 07.11.2024). [in Ukrainian].
11. Osoblyvosti konfliktu interesiv u diialnosti sudu ta rekomendatsii shchodo yoho zapobihannia i vrehuliuvannia u typovykh sytuatsiakh [Peculiarities of the conflict of interests in the activity of a judge and recommendations for its prevention and settlement in typical situations]. *Posibnyk na dopomohu suddi*. 35 s. Retrieved from: <https://rsu.gov.ua/uploads/article/posibnikosoblivosti-konfliktu-in-de7be4c810.pdf> (Accessed: 15.11.2024). [in Ukrainian].
12. Pro zatverdzhennia Poriadku zdiisnennia kontroliu za dotrymanniam zakonodavstva shchodo konfliktu interesiv v diialnosti suddiv ta inshykh predstavnykiv sudovoi systemy [On the approval of the Procedure for monitoring compliance with legislation regarding conflicts of interest in the activities of judges and other representatives of the judicial system]. *Rishennia Rady Suddiv Ukrainy* [Decision of the Council of Judges of Ukraine]. 04.02.2016 № 2 (v redaktsii vid 31.01.2020). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vr002414-16#Text> (Accessed: 28.10.2024) [in Ukrainian].

Halai Viktoriia

Doctor of Science in Law, Professor,
Professor of the Department of State Security
of the Faculty of State Security
of the Kyiv Institute
of the National Guard of Ukraine

**SETTLEMENT OF THE CONFLICT
OF INTERESTS OF JUDGES
OF THE CONSTITUTIONAL COURT
OF UKRAINE AS A GUARANTEE
OF OBSERVING THE PRINCIPLES
OF ANTI-CORRUPTION POLICY
IN ENSURING STATE SECURITY**

The article examines the issue of legal methods of conflict of interest settlement in the activities of judges of the Constitutional Court of Ukraine as a guarantee of compliance with the principles of anti-corruption policy while ensuring the state security of Ukraine.

Established that the Constitutional Court is not officially a part of the judicial power of Ukraine and, thus, methods of conflict of interest settlement for judges of the general judicial system according to the Law of Ukraine «On the Judicial System and the Status of Judges» cannot be a priority for judges of the KSU, who are guided by their own Law of Ukraine «On the Constitutional Court of Ukraine». The unifying law in this case is the Law of Ukraine «On Prevention of Corruption», which defines the concept and separate rules for conflict of interest settlement for judges.

It was found that the implementation of the provisions of the 2022 State Security Strategy will make it possible to form an integrated security sector of the state as the main element of the state security system and an effective tool for high-quality management of risks to state security, to increase the effectiveness of the state-wide system of state security, therefore, as a task of the state policy in the sphere of ensuring state security means, in particular, the prevention of corruption in the ranks of the Constitutional Court in order to comply with the anti-corruption policy of the state and strengthen the protection of the constitutional order of Ukraine.

It was determined that according to the Law of Ukraine «On the Prevention of Corruption» of 2014, the specifics of the settlement of the conflict of interests that arose in the activities of certain categories of persons (judges of the Constitutional Court of Ukraine) are related to the prohibition for a person who is a member of a collegial body (committee, commission, collegiums) to participate in decision-making in the event of a real or potential conflict of interest, so the methods of settlement in this case will be a declaration of conflict of interest by any other member of the relevant collegial body or participant of the meeting, which is directly

related to the issue under consideration or the participation of a person in decision-making under external control in the event that his non-participation as part of the collegial body, in decision-making by this body will lead to the loss of the authority of this body .

It was found that the Law of Ukraine «On the Constitutional Court of Ukraine» of 2017 establishes the reasons for using such methods of conflict resolution as recusal or self-recusal for judges of the Constitutional Court of Ukraine, when the judge is directly or indirectly interested in the outcome of the case; the judge is a family member or a close relative of the persons participating in the case; there are other circumstances that call into question the judge's objectivity and impartiality.

It is noted that among the effective practical ways of settling the conflict of interests of judges of the Constitutional Court of Ukraine, both the approved procedure for filling out a voluntary Declaration of private interests by a judge and avoiding a conflict of interest for judges of the Constitutional Court of Ukraine, taking into account the requirements of Art. 26 of the Law of Ukraine «On Prevention of Corruption» regarding restrictions on persons authorized to perform state functions (judges of the Constitutional Court of Ukraine), who have resigned or otherwise ceased their activity, not to represent the interests of any person in court cases in which the other party is an authority, the enterprise, institution, organization in which they worked at the time of termination of the specified activity within a year from the date of termination of their activity.

It was concluded that the Anti-corruption Strategy for 2021-2025, defined by the Law of Ukraine «On the Principles of State Anti-corruption Policy for 2021-2025», adds the expected strategic results that must be resolved in the field of conflict of interest regulation, compliance with general restrictions and prohibitions, rules ethical behavior: improvement of legal procedures for notification of conflicts of interest and mechanisms for its settlement, in particular with regard to persons who do not have direct manager or hold elected positions; improvement of the system of rules for independent and external settlement of conflicts of interest; establishment of a list of prohibitions on making decisions, taking actions or concluding agreements as a way to prevent conflicts of interest, etc.

At the same time, it was established that in clause 3.1. The expected strategic results of «Fair court, prosecutor's office and law enforcement agencies» relate to the justice system without specifying the problems of conflict of interest settlement in the activities of judges.

Keywords: national security; ensuring state security; constitutional system; judge, Constitutional Court of Ukraine; conflict of interests; anti-corruption policy; strategy.